

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานสำรวจฐานทรัพยากรท้องถิ่น

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง

ตำบล/แขวง บ้านโฮ่ง อำเภอ/เขต บ้านโฮ่ง จังหวัด ลำพูน

สนองพระราชดำริโดย...

เทศบาลตำบลบ้านโฮ่ง

อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

ใบงานที่ ๑

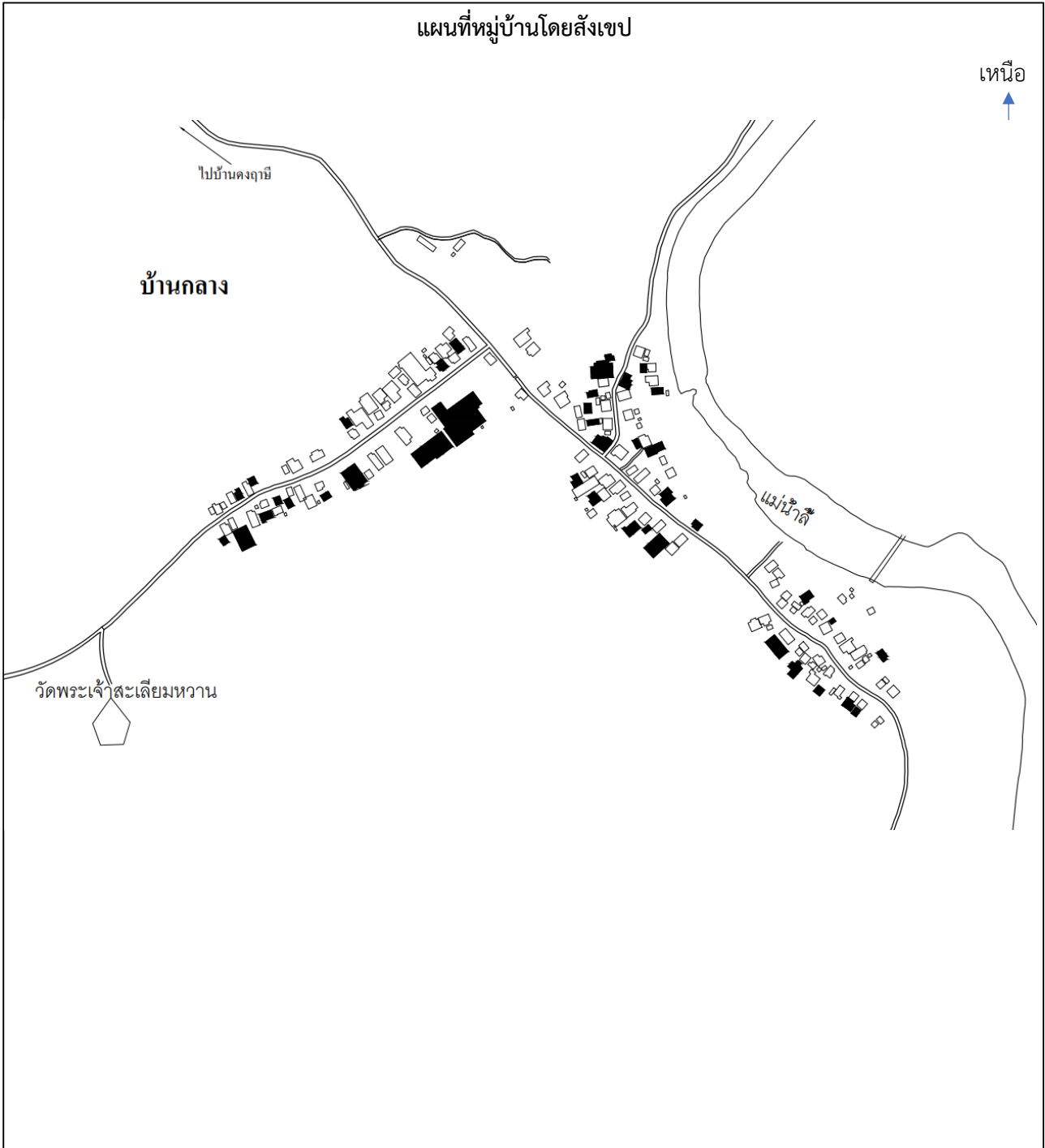
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

๑. ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน (ที่เป็นทางการ) กลาง ชื่อชุมชนที่ชาวบ้านเรียก กลาง

๒. ที่ตั้ง หมู่ ๑๘ ซอย - ถนน - แขวง/ตำบล บ้านโฮ่ง

เขต/อำเภอ บ้านโฮ่ง เทศบาล ตำบลบ้านโฮ่ง จังหวัด ลำพูน

เส้นทางหลวง หมายเลข - เส้นทางท้องถิ่น -

๓. ข้อมูลทางศาสนา พุทธ วัด ๑ แห่ง เจ้าอาวาส รูป พระ รูป
- อิสลาม มัสยิด แห่ง อิหม่าม คน
- คริสต์ โบสถ์ แห่ง บาทหลวง คน
- อื่นๆ เช่น ศาลเจ้า โรงเจ สถานปฏิบัติธรรม แห่ง

๔. จำนวนประชากร ๙๑ ครัวเรือน จำนวนพื้นที่ ๒๐๐ ไร่

จำนวนประชากร	๒๗๑ คน	ชาย	๑๑๒ คน	หญิง	๑๕๙ คน
เด็กเล็ก (แรกเกิด -๑๒ปี)	๔๑ คน	ชาย	๑๗ คน	หญิง	๒๔ คน
วัยรุ่น (๑๒-๑๘ ปี)	๑๘ คน	ชาย	๑๐ คน	หญิง	๘ คน
วัยทำงาน (๑๘-๖๐ ปี)	๑๔๕ คน	ชาย	๖๑ คน	หญิง	๘๔ คน
ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)	๖๗ คน	ชาย	๒๔ คน	หญิง	๔๓ คน

หมายเหตุ : พิมพ์วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕ ข้อมูลจากรายงาน : นายสมยศ ศรีอรรถิกานันท์

๕. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

☐ อนุบาล	-	แห่ง	☐ ประถมศึกษา	-	แห่ง
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	-	แห่ง	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-	แห่ง
☐ ปวส./อนุปริญญา	-	แห่ง	☐ ปริญญาตรี	-	แห่ง
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	-	แห่ง	☐ อื่นๆ	-	แห่ง

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน / สถานศึกษา

ผู้อำนวยการโรงเรียน /สถานศึกษา

จำนวนครู

จำนวนนักเรียน

นักเรียนชาย

นักเรียนหญิง

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน / สถานศึกษา

ผู้อำนวยการโรงเรียน /สถานศึกษา

จำนวนครู

จำนวนนักเรียน

นักเรียนชาย

นักเรียนหญิง

(หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า ๒ แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง)

๖. ข้อมูลบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ตั้งของหมู่บ้านสังกัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ - สกุล

นางศรีรัตน์ เขียวสิงห์

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรี

๗. ศูนย์สุขภาพชุมชน /โรงพยาบาล

๘. สถานีตำรวจ

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

๙. การประกอบอาชีพ

๙.๑ ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา - ไร่

พื้นที่ทำสวน ๓๔๓.๘๘ ไร่ (๑๓๕ ครัวเรือน)

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ มะม่วง	จำนวน	๒๙๐.๕๙ ไร่ (๙๘ ครัวเรือน)
- มะม่วงเขียวมรกต (ทองคำ)	จำนวน	๑๘๔.๓๖ ไร่ (๗๕ ครัวเรือน)
- มะม่วงมหาชนก	จำนวน	๒๔.๐๔ ไร่ (๙ ครัวเรือน)
- มะม่วงงาช้างแดง	จำนวน	๒.๒๔ ไร่ (๑ ครัวเรือน)
- มะม่วงอาร์บูตี	จำนวน	๒๑.๑๐ ไร่ (๙ ครัวเรือน)
- มะม่วงมันศรีวิชัย	จำนวน	๒๑.๐๒ ไร่ (๓ ครัวเรือน)
- มะม่วงพันธุ์จินหวง	จำนวน	๑๖.๔๙ ไร่ (๑๐ ครัวเรือน)
- มะม่วงพันธุ์อื่นๆ	จำนวน	๒๑.๓๔ ไร่ (๕ ครัวเรือน)
๒ ลำไย	จำนวน	๔๖.๕๖ ไร่ (๑๙ ครัวเรือน)
- ลำไยพันธุ์อีดอ	จำนวน	๔๖.๕๖ ไร่ (๑๙ ครัวเรือน)
- ลำไยพันธุ์อื่นๆ	จำนวน	- ไร่
๕ โกโก้	จำนวน	๒.๘๘ ไร่ (๑ ครัวเรือน)
๗ ไม้ยืนต้น	จำนวน	๒.๘๘ ไร่ (๑ ครัวเรือน)
๘ พืชผัก	จำนวน	๐.๙๘ ไร่ (๒ ครัวเรือน)

พื้นที่ทำไร่ ๘.๐๐ ไร่ (๑ ครัวเรือน)

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : สำนักงานเกษตรอำเภอ

ปลุสัตว์

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

โคเนื้อ	- ตัว	โกพื้นเมือง	- ตัว	โกเนื้อ	- ตัว
.....
เป็ด	- ตัว	โกไข่	- ตัว	อื่นๆ	- ตัว
.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : สำนักงานปลุสัตว์อำเภอ

ประมง

แหล่งน้ำสาธารณะเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	- แห่ง	พื้นที่	- ไร่
.....
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเอกชน	- แห่ง	พื้นที่	- ไร่
.....
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา จำนวน	- แห่ง		
.....		
ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง	- ตัน/ปี		
.....		
ผลผลิตสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ	- ตัน/ปี		
.....		
อื่นๆ	-		
.....		

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

๙. การประกอบอาชีพ

๙.๑ ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา ๑๙ ไร่ ครัวเรือน

พื้นที่ทำสวน ไร่ ครัวเรือน

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ มะม่วง จำนวน ๒๗๔.๓๔ ไร่ (๙๘ ครัวเรือน)

๒ ลำไยพันธุ์อีดอ จำนวน ๔๖.๕๖ ไร่ (๑๙ ครัวเรือน)

๓ จำนวน ไร่

๔ จำนวน ไร่

พื้นที่ทำไร่ ไร่ ครัวเรือน

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ จำนวน ไร่

๒ จำนวน ไร่

๓ จำนวน ไร่

๔ จำนวน ไร่

๙.๒ ด้านอุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ - แห่ง
(มีคนงานตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป หรือมีทรัพย์สินเกินกว่า ๕๐ ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑

๒

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง - แห่ง
(มีคนงานตั้งแต่ ๑๐-๔๙ คน หรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ ๑๐-๕๐ ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑

๒

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง - แห่ง
(มีคนงานต่ำกว่า ๑๐ คน หรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑

๒

๑๐. การพาณิชย์

ธนาคาร - แห่ง	สถานีบริการน้ำมัน - แห่ง
บริษัท - แห่ง	ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า - แห่ง
ห้างหุ้นส่วนจำกัด - แห่ง	ตลาดสด - แห่ง
ร้านค้าต่างๆ (ร้านวารี)	๑ แห่ง	โรงฆ่าสัตว์ - แห่ง
อื่นๆ (สวนอุนุ่นราชพฤกษ์)	๑ แห่ง	โรงสีข้าว - แห่ง

๑๑. สถานบริการ

โรงแรม - แห่ง
ร้านอาหาร - แห่ง
โรงภาพยนตร์ - แห่ง
สถานีขนส่ง - แห่ง
อื่นๆ - แห่ง

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : กองคลัง เทศบาลตำบลบ้านไธสง

ใบงานที่ ๓

เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

๑๒.สภาพภูมิประเทศ เช่น ที่ราบ ลาดเอียง เนิน ภูเขา ลุ่ม แอ่ง **สังคมพืช** เช่น ป่าชายหาด ป่าชายเลน ป่าพรุ

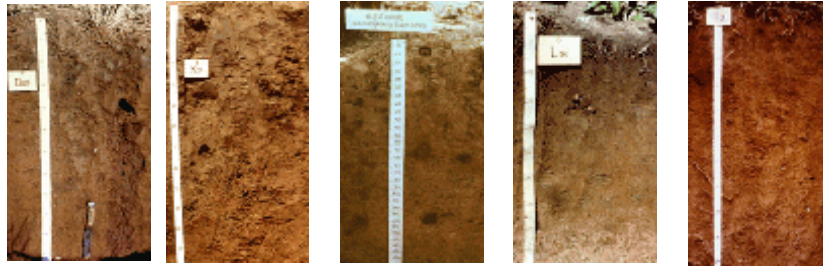
หมู่บ้านกลางเป็นชุมชนซึ่งตั้งเป็นแนวยาวตามลำน้ำลี้ สามารถติดต่อกันได้โดยตลอดการสัญจรระหว่างหมู่บ้านตลอดจนติดต่อกับอำเภอและจังหวัดได้สะดวกและรวดเร็ว โดยใช้ถนนสายดงฤๅษี - บ้านกลาง - บ้านโง่ง สภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบ มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ลำน้ำลี้ และหมู่บ้านห้วยห้า หมู่ที่ ๗ ต.บ้านโง่ง อ.บ้านโง่ง จ.ลำพูน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทุ่งนา และหมู่บ้านสันเจดีย์ - ยางส้ม หมู่ที่ ๖ ต.บ้านโง่ง อ.บ้านโง่ง จ.ลำพูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทุ่งนา และหมู่บ้านโง่ง หมู่ที่ ๒ ต.บ้านโง่ง อ.บ้านโง่ง จ.ลำพูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านดงฤๅษี หมู่ที่ ๘ ต.บ้านโง่ง อ.บ้านโง่ง จ.ลำพูน

๑๓.ลักษณะดิน กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพา รูปพืด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพืด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแป้งหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็น สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงปานกลาง ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐-๘.๕

	อินทรีย์วัตถุ (เปอร์เซ็นต์)	ฟอสฟอรัส (ส่วนต่อล้านส่วน)	โพแทสเซียม (ส่วนต่อล้านส่วน)	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH)
ดินบน	๒.๖	๙๘.๗	๒๗๒.๘	๖.๐-๗.๐
ดินล่าง	๑.๙	๔๓.๑	๑๙๕.๔	๗.๐-๘.๕

*เปอร์เซ็นต์ค่าไนโตรเจน มีค่าเท่ากับ เปอร์เซ็นต์อินทรีย์วัตถุ x ๐.๐๕

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา ดินกลุ่มนี้ ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กก./ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กก./ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กก./ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กก./หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต

แหล่งอ้างอิง กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

http://oss101.ldd.go.th/web_thaisoilinf/62_soilgroup/62sg_desc/desc_33.html

๑๔. แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ (จำนวน ความกว้าง ความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

คลอง ชื่อ ลำเหมืองน้ำเสียด
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๐๓ กิโลเมตร ความยาว ๒.๑๔๘ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ชื่อ ลำเหมืองบ้านโฮ้ง - บ้านกลาง
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๐๓ กิโลเมตร ความยาว ๑.๘๑๖ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ แม่น้ำลี้
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๓๐ กิโลเมตร ความยาว ๐.๖๗๖ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แหล่งน้ำชลประทาน (จำนวน ความกว้าง ความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

ฝาย ชื่อ
ขนาด ความกว้าง กิโลเมตร ความยาว กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน ชื่อ
ขนาด ความกว้าง กิโลเมตร ความยาว กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ
ขนาด ความกว้าง กิโลเมตร ความยาว กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ
ขนาด ความกว้าง กิโลเมตร ความยาว กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ใบงานที่ ๔

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

๑๘. ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

๑. ชื่อบ้าน กลาง ความหมายคือ หมู่บ้านที่อยู่ตรงกลางระหว่างหมู่บ้านอื่น ๆ

๒. ประวัติชุมชน บ้านกลางเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ตั้งอยู่กลางทุ่ง ระหว่างบ้านโฮ่อง และบ้านดงฤๅษี จึงได้นามว่า “บ้านกลาง” เดิมมีชาวบ้านอยู่ประมาณ ๔-๖ หลังคาเรือน แยกมาจากบ้านดงฤๅษี หมู่ที่ ๘ ต่อมาก็มีประชากรเพิ่ม ๙ - ๑๐ หลังคาเรือน และเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ พอที่จะขอตั้งเป็นหมู่บ้านได้ จึงขอแต่งตั้ง โดยการนำของผู้นำหมู่บ้านและลูกบ้านในสมัยนั้น บริเวณบ้านกลางมีวัดเก่าแก่ของอำเภอบ้านโฮ่องปรากฏอยู่ คือ วัดพระเจ้าสะเลียมหวาน เป็นเสมือนวัดร้างในอดีต เป็นชุมชนที่ตั้งของเจ้าเมืองโบราณเวียงหวาย ในอดีตที่ผู้คนส่วนหนึ่งอพยพ มาจากเวียงสะแกงสบน้ำลี่ ได้รับการบูรณะโดยหลวงพ่อบ้านพระครูสังวรญาณร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอบ้านโฮ่อง วัดนี้อยู่บริเวณกลางทุ่งนา ถือเป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมมาโดยตลอด ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ทำไร่ ทำนา

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ - พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ พ่อหลวงชินวุฒิ เตชะคำ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ใหญ่บ้าน คือ พ่อหลวงบุญรัตน์ ตาเจริญเมือง

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ใหญ่บ้าน คือ พ่อหลวงชินวุฒิ เตชะคำ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ใหญ่บ้าน คือ พ่อหลวงอนันต์ ชนันทนะ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ พ่อหลวงจรรย์ กันทะถ้ำ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน คือ พระเจ้าสะเลียมหวาน พระสิงห์ เป็นที่เคารพของชาวอำเภอบ้านโฮ่อง

ประวัติพระเจ้าสะเลียมหวาน

ในสมัยพุทธกาล ครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จจาริกไปในปัจฉิมตชนบท เพื่อโปรดประชาสัตว์ โดยมีพระอานนท์เป็นปัจฉาสมณะ ลุถึงตำบลหนึ่งมีต้นไม้สะเลียม (สะเดา) ขึ้นอยู่หนาแน่นมีธารน้ำไหลผ่าน หลังจากพระองค์ทรงบิณฑบาตในระแวกบ้าน ได้ภัตตาหารพอสมควรแล้ว ทรงแวะเสวยภัตตาหารภายใต้ต้นไม้สะเลียมหวาน ทรงเสวยภัตตาหารเสร็จแล้วทรงเข้าสมาธิสุขสมบัติจนกระทั่งตะวันบ่ายคล้อยไป ครั้งนั้นความอัศจรรย์ก็ปรากฏขึ้น คือ เงามไม้สะเดายังตั้งอยู่อยู่กับที่ไม่เคลื่อนย้ายไปตามตะวันและสะเลียมนั้นมีรสหวาน ต่อมาก็มีคนผู้มีจิตศรัทธาตัดต้นไม้สะเลียมหวานมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป จึงขนานนามว่า “พระเจ้าสะเลียมหวาน” มาตราบเท่าทุกวันนี้

ประวัติการสร้างวัดพระเจ้าสะเลียมหวาน

สถานที่ตั้งวัดพระเจ้าสะเลียมหวานในปัจจุบันเป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์ของอำเภอบ้านโฮ่อง ตามตำนานเล่าไว้ว่า บ้านโฮ่องในอดีตกาลที่เจริญสมัยหนึ่งมีพระยาองค์หนึ่งชื่อไม่ปรากฏ ตั้งเมืองขึ้นมาเรียกว่า “เวียงหวาย” มีบุตร ๒ คน คนแรกชื่อพระยาจันทร์ (พระเจ้าแปดเหลี่ยม) พระเจ้าแปดเหลี่ยมเป็นผู้สร้างวัดนี้ขึ้นมา

จึงได้นามว่า “วัดพระเจ้าสะเลียมหวาน” ต่อมากลายเป็นวัดสร้าง พระครูสังวรญาณ สมัยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอบ้านโฮ้งจึงมาบูรณะขึ้นมาใหม่ เป็นวัดพระเจ้าสะเลียมหวานตราบจนทุกวันนี้

๑๙. ข้อมูลวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชาวบ้านกลาง ส่วนใหญ่ในอดีตที่ได้มาตั้งถิ่นฐาน มักจะย้ายมาจากหมู่บ้านใกล้เคียง ๆ ลักษณะของภาษาที่ใช้คือ ภาษาคำเมือง ภาษาอื่น ๆ มีบ้างเป็นส่วนน้อย ส่วนมากแปรสภาพตามครอบครัวอื่นที่มาอยู่ ด้านการแต่งกายชาวบ้านส่วนใหญ่ในอดีตจะสวมใส่เสื้อผ้าตามแบบสมัยนิยม จะไม่เป็นเอกลักษณ์ว่าจะต้องแต่งกายตามเชื้อสายหรือชาติพันธุ์ เหมือนกับคนไทยเชื้อสายอื่น ความเป็นอยู่ สร้างบ้านเรือนแบบคนดั้งเดิม โดยสร้างบ้านแบบเสาไม้สัก อดีตบ้านเรือนจะเป็นเรือนไม้ทั้งหลัง หลังคามุงกระเบื้องดินแดง แผ่นเล็ก ๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก แต่ยังคงมีให้เห็นส่วนมากจะรื้อและสร้างในรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้านบ้านกลาง บางคนยังใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม คือใช้วิธีการจักสาน เช่น สานกวย ไม้กวาดทางมะพร้าว สุ่มไก่ หรือภาชนะบางอย่างสำหรับใช้ในครัวเรือน แต่ก็มีน้อยมากบ้างก็ทำขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ด้านการทอผ้า ปัจจุบันไม่ค่อยมีให้เห็น จะมีก็เพียงส่วนน้อย เด็กในสมัยปัจจุบันจึงไม่ได้รับการสืบทอด จุดเด่นทางวัฒนธรรม ชาวบ้านกลางยังคงสืบสานประเพณีอันดีงามไว้ เช่น ประเพณีการแห่แคนในช่วงเดือนยี่เป็น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีการเลี้ยงผีเสื้อบ้าน และประเพณีอื่น ๆ อีกมากมาย

อาชีพของคนในหมู่บ้านห้วยห้า ในฤดูกาลต่าง ๆ		
เดือน ๓ เหนือ (ธ.ค. - ม.ค.) ปลูกหอมแดง ปลูกกระเทียม ปลูกผักเพื่อจำหน่าย	เดือน ๔ เหนือ (ม.ค. - ก.พ.) เก็บดอกหอม ปลูกผักเพื่อจำหน่าย	เดือน ๕ เหนือ (ก.พ. - มี.ค.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผักเก็บผักหวานจากภูเขา
เดือน ๖ เหนือ (มี.ค. - เม.ย.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผัก	เดือน ๗ เหนือ (เม.ย. - พ.ค.) ขุดดินยกแปลงเพื่อทำเกษตร	เดือน ๘ เหนือ (พ.ค. - มิ.ย.) ปลูกหอมแดง ปลูกผัก
เดือน ๙ เหนือ (มิ.ย. - ก.ค.) ปลูกหอมแดง ปลูกผักเพื่อจำหน่าย	เดือน ๑๐ เหนือ (ก.ค. - ส.ค.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผัก	เดือน ๑๑ เหนือ (ส.ค. - ก.ย.) หว่านกล้า ปลูกข้าวในนา ปลูกหอมแดง และปลูกผัก
เดือน ๑๒ เหนือ (ก.ย. - ต.ค.) ปลูกผักทั่วไป เก็บเห็ดเหลียงจากภูเขา	เดือน ยี่ เหนือ (ต.ค. - พ.ย.) เกี่ยวข้าว ฟาดข้าว เพื่อการบริโภคและจำหน่าย	เดือน เกียง เหนือ (พ.ย. - ธ.ค.) เก็บดอกหอม เตรียมารับการทำเกษตร

แบบบันทึกวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิถีชีวิต มาสรุปข้อมูลเป็นวิถีชุมชน

ชื่อหมู่บ้าน /ชุมชน บ้านกลาง.....

หมู่ที่ ๑๘ ตำบล/แขวง บ้านโอง อำเภอ/เขต บ้านโอง จังหวัด ลำพูน

วิถีชุมชน/แขวง

๑. เดือนมกราคม เดือน ๔ เหนือ (มกราคม – กุมภาพันธ์)
 - ประเพณีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันมาฆบูชา
๒. เดือนกุมภาพันธ์ เดือน ๕ เหนือ (กุมภาพันธ์ - มีนาคม)
 - ประเพณีทำบุญกินตานฉลองเสนาสนะวัดวาอารามต่าง ๆ
๓. เดือนมีนาคม เดือน ๖ เหนือ (มีนาคม - เมษายน)
 - ประเพณีทำบุญกินตานฉลองเสนาสนะวัดวาอารามต่าง ๆ
 - ประเพณีสงฆ์พระธาตุ ประเพณีแห่ไม้ค้ำสะหลี
๔. เดือนเมษายน เดือน ๗ เหนือ (เมษายน – พฤษภาคม)
 - ประเพณีปีใหม่เมือง ประเพณีชนทรายเข้าวัด ประเพณีรดน้ำ
 - ดำหัว ประเพณีการตักน้ำขี้ขาว ประเพณีบวชนาคฤดูร้อน
๕. เดือนพฤษภาคม เดือน ๘ เหนือ (พฤษภาคม - มิถุนายน)
 - ทำบุญตักบาตรวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา
๖. เดือนมิถุนายน เดือน ๙ เหนือ (มิถุนายน – กรกฎาคม)
 - ประเพณีสงฆ์พระเจ้าสะเลียมหวาน ถวานต้นเทียนพรรษา
๗. เดือนกรกฎาคม เดือน ๑๐ เหนือ (กรกฎาคม - สิงหาคม)
 - ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา
 - ประเพณีหว่านกล้า ดำนา ปลุกข้าว
๘. เดือนสิงหาคม เดือน ๑๑ เหนือ (สิงหาคม - กันยายน)
 - ประเพณีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
๙. เดือนกันยายน เดือน ๑๒ เหนือ (กันยายน – ตุลาคม)
 - ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา
๑๐. เดือนตุลาคม เดือน ยี่ เหนือ (ตุลาคม – พฤศจิกายน)
 - ทำบุญตักบาตรวันออกพรรษา ถวายผ้าจ่านาพรรษา
 - ประเพณีการทอดกฐิน และทำบุญตานก๋วยสลาก
 - ประเพณีลอยกระทง ประเพณีการแห่แค้หลวง ประเพณีการพึ่งเทศน์มหาชาติ
๑๑. เดือนพฤศจิกายน เดือน เกียง เหนือ (พฤศจิกายน - ธันวาคม)
 - กิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา วันพ่อแห่งชาติ เทศกาล
 - ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่

๑๒.เดือนธันวาคม เดือน ๓ เหนือ (ธันวาคม – มกราคม)

- ประเพณีถวายทานข้าวใหม่ การทำบุญวันขึ้นปีใหม่
- ประเพณีเข้าวัดตรุษกุมภาพันธ์

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

.....

.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน หอศิลป์๑๐๐ ปี ที่ว่าการอำเภอบ้านโฮ่ง.....
วัน/เดือน/ปี..... -

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง.....

ตำบล/แขวง บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง ตำบล/แขวง บ้านโฮ่อง อำเภอ/เขต บ้านโฮ่อง จังหวัด ลำพูน

รหัสพรรณไม้	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่น นั้นเรียก)	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะเด่นของพืช	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ	หมายเหตุ
		(เช่น ไม้ ต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้รอเลื้อย ฯลฯ)	(เช่น สี กลิ่น ยาง มีหนาม ฯลฯ)	(เช่น เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ)		
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๑	กาแพออารา ปีก้า	ไม้ยืนต้น	เมล็ดสุกสีแดง รสชาติขม	เมล็ดนำมารับประทาน	๙๐ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๒	กาแพ	ไม้ยืนต้น	รสชาติขม ผลสุกมีสีแดง	ผลใช้รับประทาน	๑๔ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๓/๑	มะเมาะ	ไม้ยืนต้น	ใบวงรีเล็กมีขนอ่อนๆ	ใช้ในการประกอบอาหาร	๓๒ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๓/๒	มะเมาะ	ไม้ยืนต้น	ใบเดี่ยว สีเขียวเป็นมัน โคนใบเรียวมน ดอก ออกเป็นช่อ ตามซอกใบ และปลายกิ่ง ดอกแยกเพศ แยกต้น ผลกลม ออก รวมกันเป็นพวง ผลอ่อนสี เขียว เมื่อสุกเป็นสีแดง สุก เต็มที่เปลี่ยนเป็นสีดำ	นิยมนำใบและยอดมาใส่แกงเพื่อเพิ่ม รสชาติเปรี้ยว	๓๓ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๔	ว่านตะขาบ / ว่านจะเข็บ	ไม้ยืนต้น	ใช้รักษาพิษตะขาบ	ใช้ต้นและใบทำเป็นยาสมุนไพรใช้ รักษาพิษตะขาบ	๑๑ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๕	เปลี้ยพาน	ไม้ยืนต้น	ใบวงรีเล็ก รสชาติออกขม อ่อนๆ	ใช้เป็นผักแนมกับอาหาร	๑๑ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๖	โกฐทั้งเก้า	ไม้ล้มลุก	ใบฝอย มีกลิ่นอ่อนๆ สี เขียวสด	ใช้เป็นผักแนมกับอาหาร	๑๑ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๗	ส้มป่อย	ไม้ยืนต้น	กลีบใบละเอียด ลำต้นมี หนาม	ใช้ในการประกอบอาหาร	๗๘ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๘	เล็บครุฑ	ไม้พุ่ม	ใบย่อยๆ มีลักษณะหยักๆ	นิยมนำมาแนมกับลาบ	๖๘ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๑	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ยอดอ่อนมีรสออกหวาน	นิยมนำยอดอ่อนมารับประทาน	๓๔ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๒	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	เป็นผักพื้นเมืองที่เป็นไม้ พุ่มขนาดกลาง แตกกิ่งโน้ม ลงด้านล่าง ใบเดี่ยว ก้าน ใบสั้น ดอกเดี่ยว ออกตาม ซอกใบ ก้านดอกห้อยลง	ใช้ประกอบทำอาหาร	๖๔ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๓	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	เป็นผักพื้นเมืองที่เป็นไม้ พุ่มขนาดกลาง แตกกิ่งโน้ม ลงด้านล่าง ใบเดี่ยว ก้าน ใบสั้น ดอกเดี่ยว ออกตาม ซอกใบ ก้านดอกห้อยลง	ใช้ประกอบทำอาหาร	๗๒ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๔	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ต้นไม่สูงมาก ใบรีเล็ก สี เขียวสด	ใช้ในการประกอบอาหาร	๕๔ ม.๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๕	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบเป็นรูปรียาว ปลายใบมนแหลม รสชาติออกหวาน	ใช้ในการประกอบอาหาร	๘ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๖	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบเป็นรูปรียาว ปลายใบมนแหลม รสชาติออกหวาน	ใช้ในการประกอบอาหาร	๒๖ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๙/๗	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	เป็นผักพื้นเมืองที่เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง แตกกิ่งโน้มลงด้านล่าง ใบเดี่ยว ก้านใบสั้น ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ ก้านดอกห้อยลง	นิยมนำมา ต้ม นึ่ง แกง	๙ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๐	ติปลี	เลื้อย	มีใบสีเขียวเข้ม ใบเรียว ปลายแหลมมีผลสีแดงเมื่อสุก	ใช้ทำเครื่องเทศเพราะมีรสชาติเผ็ดร้อน	๖๗ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๑	หนุมานถวายแหวน	ไม้พุ่ม	ใบมีลักษณะเป็นแฉกย่อยๆ มีดอกสีส้มแดง	นิยมนำยางจากก้านใบมาทาแผลสด	๔๙ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๒	ละมุดอินเดีย	ไม้ยืนต้น	ลำต้นสูงมีผลสีเหลืองเมื่อสุก	นิยทานผลจะมีรสชาติดหวาน	๓๖ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๓/๑	เพกา	ไม้ยืนต้น	ลิ้นฟ้า ฝักยาวคล้ายดาบมีรสขม มะรุม ใบเล็กย่อย ดอกเป็นช่อสีขาว ฝักยาว ฝักเหือด ใบมีลักษณะรี ปลายแหลมยอดอ่อนมีสีชมพูอมส้ม	ลิ้นฟ้านิยมนำฝักมาประกอบอาหาร มะรุมนิยมนำยอดอ่อน/ฝักมาประกอบอาหาร ฝักเหือดนิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๒๑ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๓/๒	เพกา	ไม้ยืนต้น	ผล เป็นฝักแบนขนาดใหญ่ รูปดาบ ปลายฝักแหลม	นิยมนำผลมาเป็นเครื่องแนม	๑๒ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๔	มะรุ้ม	ไม้ยืนต้น	ลำต้น ฝักยาวคล้ายดาบมี รสขม มะรุ้ม ใบเล็กย่อย ดอกเป็นช่อสีขาว ฝักยาว ฝักเหือด ใบมีลักษณะรี ปลายแหลมยอดอ่อนมีสี ชมพูอมส้ม	ลำต้นนิยมนำฝักมาประกอบอาหาร มะรุ้มนิยมนำยอดอ่อน/ฝักมา ประกอบอาหาร ฝักเหือดนิยมนำ ยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๒๑ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๕/๑	ฝักเหือด	ไม้ยืนต้น	ใบเล็กย่อย ดอกเป็นช่อสี ขาว ฝักยาว ฝักเหือด ใบมี ลักษณะรีปลายแหลมยอด อ่อนมีสีชมพูอมส้ม	ลำต้นนิยมนำฝักมาประกอบอาหาร มะรุ้มนิยมนำยอดอ่อน/ฝักมา ประกอบอาหาร ฝักเหือดนิยมนำ ยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๒๑ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๕/๒	ฝักเหือด	ไม้ยืนต้น	ใบรียาวปลายแหลม	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๘๖ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๖	เซียงดา	ไม้เลื้อย	ใบรีปลายแหลมใบมันเงา	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๖ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ. บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๗	ดีเหยียน	ไม้ยืนต้น	ใบรีไม่ใหญ่มาก สีเขียวสด	เป็นเครื่องแนมประกอบอาหาร	๔๒ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๘	ว่านหาง จระเข้	ไม้พุ่ม	ใบยาวแหลมมีหนาม บริเวณขอบใบ	ใบเจลด้านในรักษาแผลสด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก	๘๑ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๙	ส้มจิ้น	ไม้ยืนต้น	ใบย่อยเป็นรูปรี แตกกิ่ง ก้านต่ำ	ใช้เป็นยารักษาโรค	๓๐ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๒๐	ฝักกุ่มบก	ไม้ยืนต้น	ใบรีใหญ่	นิยมนำไปเข้ายา	๒๓ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน	

ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง.....
ตำบล/แขวง บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง ตำบล/แขวง บ้านโฮ่อง อำเภอ/เขต บ้านโฮ่อง จังหวัด ลำพูน

รหัสพันธุ์สัตว์	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่นนั้น เรียก)	ประเภท	ลักษณะเด่นของ สัตว์	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ	หมายเหตุ
		(เช่น สัตว์น้ำ สัตว์ เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ ปีก ฯลฯ)	(เช่น ขนาด สี รูปร่าง ลำตัว ฯลฯ)	(เช่น เป็นอาหาร ยา รักษาโรค เครื่องมือ เครื่องใช้ ฯลฯ)	(ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๑	ไก่พันธุ์พื้นเมือง	สัตว์ปีก	เพศเมียจะมีขนสีดำ น้ำตาล หรือเทา หน้าดำ แข็งดำ หงอนหิน เพศผู้จะมี สีส้มสวยงาม สีแดง ขาว ดำ และทอง เป็นเอกลักษณ์ หงอนจะสวยสีแดง ตัวผู้จะมีเดือย	เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร	๓๗ ม.๑๘ ต.บ้าน โฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ. ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘- ๐๐๒	สะตัง	สัตว์ปีก	เป็นแมลงที่นิยม เลี้ยง โดยวงจรชีวิต จะขยายพันธุ์ด้วยไข่ จำนวนมาก ใช้ รับประทานเป็น อาหาร	เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร	๘๑ ม.๑๘ ต.บ้าน โฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ. ลำพูน	

ใบงานที่ ๘

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒๓. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๑. สาขา.....สาขาเกษตรกรรม.....

ประเภท (สาขาเกษตรกรรม/ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม / สาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน / สาขาสวัสดิการ / สาขาศิลปกรรม / สาขาการจัดการองค์กร / สาขาภาษาและวรรณกรรม / สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น.....กระเทียมดอง.....

รหัสภูมิปัญญา.....๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๒.....

๒. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

.....นางมลิวัดย์ ลีนฤษี.....

บ้านเลขที่.....๕๘.....หมู่ที่.....๑๘.....ตำบล/แขวง.....บ้านโฮ้ง.....อำเภอ/เขต.....บ้านโฮ้ง.....จังหวัด.....ลำพูน.....

รหัสไปรษณีย์.....๕๑๑๓๐.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:.....N ๑๘° ๑๙' ๕๐.๙๖๒".....Y: E ๙๘° ๔๘' ๘.๗๕๗"

E-mail address:.....

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

๔. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการถนอมอาหาร (กระเทียม) เพื่อให้สามารถเก็บไว้รับประทานได้นานขึ้น และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตรของตำบลบ้านโฮ้ง ทั้งนี้ยังมีรสชาติที่กลมกล่อม

๕. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระเทียมดองเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการถนอมอาหาร ทำให้มีกลิ่นไม่ฉุน รับประทานง่าย และสามารถเก็บไว้รับประทานได้นาน

๖. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- มีการดูงานจากบุคคลภายนอก จำนวนครั้ง จำนวน.....คน
- มีการนำไปใช้ในพื้นที่เดียวกัน.....คน นอกพื้นที่.....คน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิม คือ
.....มีการพัฒนาด้านรสชาติให้มีความกลมกล่อม.....
- การพัฒนาและต่อยอดคือ
.....กรรมวิธีการดองยังใช้แบบดั้งเดิมแต่มีการปรับปรุงรสชาติให้กลมกล่อมขึ้นจากในช่วงแรกที่มีผลิต.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

๘. วัตถุดิบที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่

๑.....กระเทียม.....

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า ๑ คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม

วาดภาพประกอบ

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโฮ้ง
วัน/เดือน/ปี.....๑๑/๕/๒๐๒๒.๑๐:๒๐:๔๙.....

ใบงานที่ ๘

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒๓. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๑. สาขา.....สาขาศาสนาและประเพณี.....

ประเภท (สาขาเกษตรกรรม/ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม / สาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน / สาขาสวัสดิการ / สาขาศิลปกรรม / สาขาการจัดการองค์กร / สาขาภาษาและวรรณกรรม / สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น..... หมอผี.....

รหัสภูมิปัญญา..... ๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๔.....

๒. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

.....นายหลาน ทรายตัน..... (ผู้ให้สัมภาษณ์.....นางวรรณฯ ไชยเชษ.....)

บ้านเลขที่.....๒๑..... หมู่ที่.....๑๘..... ตำบล/แขวง.....บ้านโสม.....อำเภอ/เขต.....บ้านโสม.....จังหวัด.....ลำพูน.....

รหัสไปรษณีย์.....๕๑๑๓๐..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:..... N ๑๘° ๑๙' ๔๓.๙๒๘"..... Y: E ๙๘° ๔๘' ๒๕.๐๘๐".....

E-mail address:.....

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ.....ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ.....

๔. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นความเชื่อที่ขึ้นอยู่แต่ละบุคคล มีการไล่ผีออกจากร่างคน ปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกจากร่างกาย

๕. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีคนมาทำพิธีกรรมทั้งในและต่างหมู่บ้าน เพื่อปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย พิธีกรรมไล่ผีออกจากร่างคน

๖. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- มีการดูงานจากบุคคลภายนอก จำนวนครั้ง จำนวน.....คน
- มีการนำไปใช้ในพื้นที่เดียวกัน.....คน นอกพื้นที่.....คน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

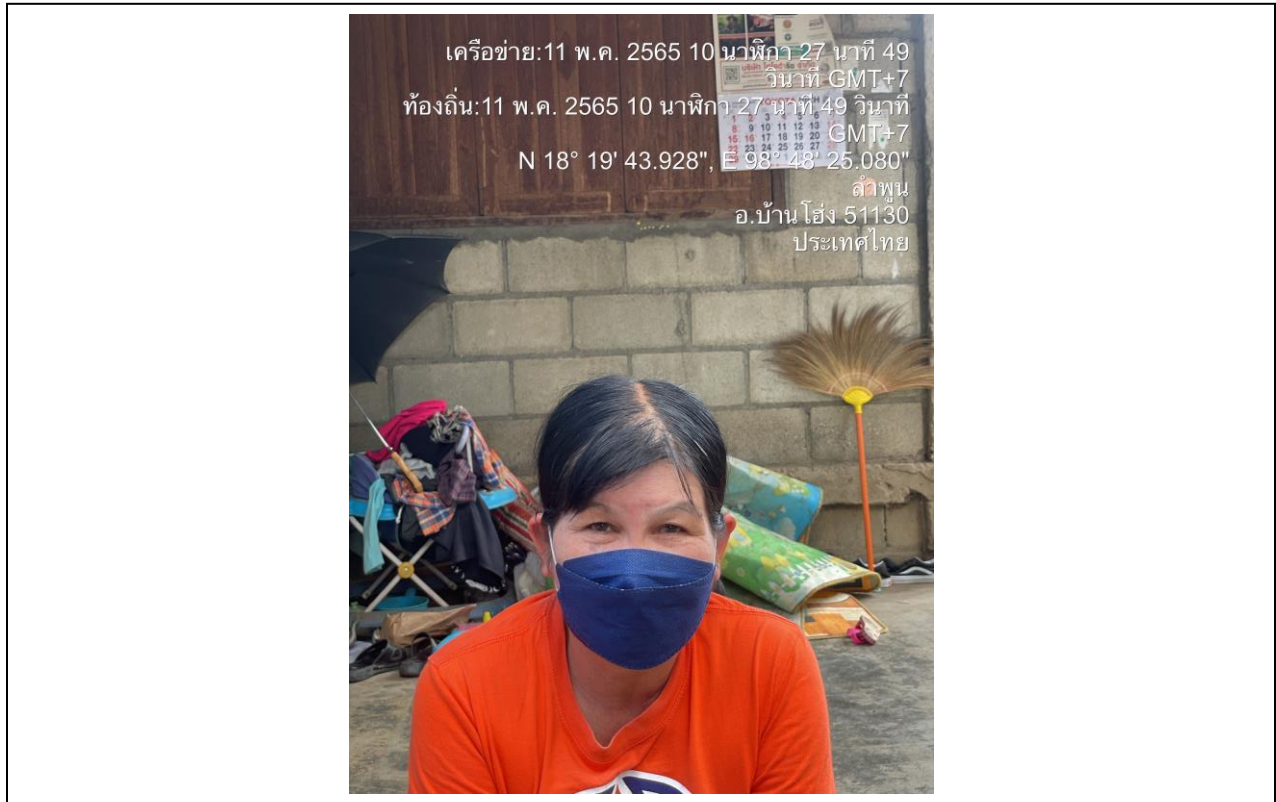
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
.....ศึกษาวิชาด้วยตนเอง.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิม คือ
.....
- การพัฒนาและต่อยอดคือ
.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

๘. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่

๑.....

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า ๑ คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม

วาดภาพประกอบ

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโฮ้ง
วัน/เดือน/ปี.....๑๑/๕/๒๐๒๒.๑๐:๓๑:๔๗.....

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง.....
ตำบล/แขวง บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง ตำบล/แขวง บ้านโฮ่อง อำเภอ/เขต บ้านโฮ่อง จังหวัด ลำพูน

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๒	กระเทียมดอง	สาขาเกษตรกรรม	มลิวัลย์ ลีนฤชี	เป็นการถนอมอาหาร (กระเทียม) เพื่อให้สามารถเก็บไว้รับประทานให้นานขึ้น และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตรของตำบลบ้านโฮ่อง ทั้งนี้ยังมีรสชาติที่กลมกล่อม	กระเทียมดองเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการถนอมอาหาร ทำให้มีกลิ่นไม่ฉุนมาก รับประทานง่าย และสามารถเก็บไว้รับประทานได้นาน	๕๘ หมู่ที่ ๑๘ บ้านสันตติเต่า ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๑๔	หมอผี	สาขาศาสนาและประเพณี	นายหลานทรายตัน	เป็นความเชื่อที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล มีการไล่ผีออกจากร่างคน ปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกจากร่างกาย	เป็นการทำพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย ไล่ผีออกจากร่างคน (ซึ่งเป็นความเชื่อส่วนบุคคล)	๒๑ หมู่ที่ ๑๘ บ้านสันตติเต่า ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

ใบงานที่ ๙

เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

แบบบันทึกข้อมูลโบราณคดี

๒๕. ชื่อโบราณสถาน / โบราณวัตถุ วัดพระเจ้าเสลี่ยมหวาน

รหัสโบราณสถาน / โบราณวัตถุ ๘-๕๕๑๐๓๐๑-๑๘-๐๐๔

อายุ ไม่ระบุ ปี รูปร่าง - สี - ขนาด -

วัน เดือน ปี ๓/๔/๒๐๒๒, ๑๒:๒๐:๕๒ สถานที่บันทึก วัดพระเจ้าเสลี่ยมหวาน

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: N ๑๘° ๑๙' ๓๘.๗๐๗" Y: E ๙๘° ๔๗' ๕๖.๔๒๗"

ลักษณะเด่น

วัดพระเจ้าเสลี่ยมหวานในปัจจุบันเป็นวัดที่เป็นประวัติศาสตร์ของอำเภอบ้านโฮ่ง ตามตำนานเล่าว่าบ้านโฮ่งในอดีตเป็นบ้านเมืองที่เจริญทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายพุทธศาสนาซึ่งมีพยานหลักฐานให้เห็นคือซากวัดวาอารามที่ยังหลงเหลือทั่วไปหลาย ๑๐ วัดแต่จะสร้างไว้เมื่อพ.ศ. ไต่ไม่มีหลักฐานแน่ชัดส่วนพระเจ้าเสลี่ยมหวานตำนานเล่าไว้ว่าสมัยหนึ่งด้านทิศตะวันตกของวัดมีพระยาตนหนึ่งซึ่งไม่ปรากฏตั้งเวียงอยู่เรียกว่าเวียงหวาย มีบุตรสองคนคนแรกเป็นผู้ชายชื่อจันทร์คนสุดท้ายเป็นผู้หญิงชื่อนางเลา ต่อมาพระยาพ่อถึงแก่กรรมลงลูกชายได้สืบทระกูลปกครองบ้านเมืองแทนพระยาผู้เป็นพ่อได้ชื่อว่าพระยาจันทร์และมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพระยาแปดเหลี่ยมเพราะเป็น เพราะเป็นผู้มีรูปร่าง (หมายความว่างามทุกด้าน) พระยาแปดเหลี่ยมเป็นผู้ที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดทางด้านการรบ การปกครองที่รักและเป็นທີ່เคารพยำเกรงในสมัยนั้นมาก ตลอดจนใช้สติปัญญาสามารถได้นางแก้วซึ่งเป็นผู้หญิงงามลูกเลี้ยงพระฤๅษีมาเป็นภรรยาเมื่อพระยาแปดเหลี่ยมถึงแก่กรรมลงคนทั้งหลายจึงได้ตั้งศาลไว้เป็นที่เคารพและขอความคุ้มครองมีพิธีบวงสรวงเป็นประจำทุกปีมีชื่อว่าศาลเจ้าพ่อแปดเหลี่ยม

ส่วนรูปผู้หญิงผู้เป็นน้องสาวของพระยาจันทร์คือนางเลาได้ใช้ทำน้ำลี้ที่บ้านโฮ่ง (ข้างโรงเรียนบ้านโฮ่งศิลาภรณ์) เป็นที่อาบน้ำทุกวันจึงได้ชื่อว่าถ้านางเลาต่อมานางเลาได้ถึงแก่กรรมแต่ยังสาวจึงได้สร้างกุไว้ที่หน้าน้ำนั้น

วัดพระเจ้าเสลี่ยมหวานเดิมมีชื่อว่าวัดพระแท่นเสลี่ยมหวานต่อมาภายหลังมีต้นลานขึ้นเป็นป่าจำนวนมากคนทั้งหลายในทิศนั้นจึงเรียกว่าวัดป่าลานวัดนี้ตามตำนานเล่าว่าพระยาเวียงหวายเป็นผู้สร้างเป็นวัดที่มีความเจริญทางด้านคันถธุระและวิปัสสนาธุระของภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มาก่อน ต่อมาเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไปตามกฎอนิจจังความเจริญมีขึ้นก็ย่อมมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาจากสภาพวัดแท่นเสลี่ยมหวานที่เคยเจริญรุ่งเรืองก็เปลี่ยนเป็นวัดร้างที่ไม่มีผู้ใดมาอาศัยอยู่สันนิษฐานว่าผู้คนในถิ่นนั้นคงจะอพยพหลบหนีภัยไปอยู่ที่อื่นวัดวาอารามบ้านเมืองจึงเสื่อมสูญหายเหลือไว้เพียงซากปรักหักพังพอจะมองเห็นว่าเป็นวัดร้างคือสร้างอุโบสถวิหารและพระพุทธรูปที่มีแต่พระเศียรพระหัตถ์ก่อนอิสสมัยโบราณก้อนใหญ่กว่าปัจจุบันหลายเท่า

จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุเล่าสืบต่อกันมาว่าพระพุทธรูปที่คงสภาพเดิมที่มีอยู่เป็นสมบัติของวัดนี้นอกจากพระเจ้าเสลี่ยมหวานแล้วยังมีพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์สมัยเชียงแสน (พระสิงห์) อีกองค์หนึ่งขนาดหน้าตัก

กว้าง ๓๒ นิ้วสูง ๓๖ นิ้ว ซึ่งมีผู้นำไปจากวัดนี้โดยนำไปตอนเป็นวัดร้างและนำไปไว้ที่วัดสันเจดีย์ตำบลบ้านโอง
ปัจจุบันได้อาราธนามาเป็นพระประธานในวิหารจตุรมุขของวัดพระเจ้าสะเลียมหวานแล้วและพระพุทธรูปอีกองค์
หนึ่งขนาดเดียวกันกับพระสิงห์มีผู้นำไปไว้วัดบ้านล้องตำบลบ้านโองเอาบัตรฉบับได้อาราธนามาประดิษฐานที่ท่า
ศาลาวัดพระเจ้าสะเลียมหวานเช่นเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ - สกุล.....พระอธิการกิตติมสมังขโล.....อายุ ๕๙ ปี

ที่อยู่วัดพระเจ้าสะเลียมหวาน ๗๖ ม.๑๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน.....

บันทึกเพิ่มเติม

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโอง
วัน/เดือน/ปี.....๓/๔/๒๐๒๒, ๑๒:๒๐:๕๒.....

ภาพประกอบ

โบราณสถาน

โบราณวัตถุ

ทะเบียนโบราณคดีในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง.....
ตำบล/แขวง บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต บ้านโฮ่ง..... จังหวัด ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนโบราณคดีในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) บ้านกลาง ตำบล/แขวง บ้านโสัง อำเภอ/เขต บ้านโสัง จังหวัด ลำพูน

รหัส โบราณคดี	ชื่อ พื้นเมือง	ประวัติ	ลักษณะเด่น	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (เช่น สถานที่ พิกัดทาง ภูมิศาสตร์)	หมาย เหตุ
		(เช่น ความสำคัญ อายุ)	(เช่น รูปร่าง รูปทรง ขนาด)	(เช่น การใช้ประโยชน์)		
๘- ๕๕๑๐๓๐๑- ๑๘-๐๐๔	วัดพระ เจ้าสะ เลียม หวาน (วัด पालาน)	วัดพระเจ้าสะเลียมหวานเดิม ชื่อเดิมวัด พระแท่นสะเลียมหวาน หรือชาวบ้าน เรียกวัดपालาน เนื่องจากมีต้นลานขึ้น เป็นจำนวนมาก วัดนี้ตามตำนานเล่าว่า พระยาเวียงหวายเป็นผู้สร้างเป็นวัดที่มี ความเจริญทางด้านคันถะธนะและ วิปัสสนาธนะของภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มาก่อน ต่อมาเหตุการณ์ที่ เปลี่ยนไปตามกฎอนิจจังความเจริญมีขึ้น ก็ย่อมมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาจาก สภาพวัดแท่น สะเลียมหวานที่เคย เจริญรุ่งเรืองก็เปลี่ยนเป็นวัดร้างที่ไม่มี ผู้ใดมาอาศัยอยู่วัดวาอารามบ้านเมืองจึง เสื่อมสูญหายเหลือไว้เพียงซากปรักหักพัง พอจะมองเห็นว่าเป็นวัดร้างคือสร้าง อุโบสถวิหารและพระพุทธรูปที่มีแต่พระ เศียรพระหัตถ์ก่อนอิฐสมัยโบราณก่อน ใหญ่กว่าปัจจุบันหลายเท่า	มีพระพุทธรูปที่คง สภาพเดิมที่จำนวน มาก นอกจากพระเจ้า สะเลียมวันแล้วยังมี พระพุทธรูปทอง สัมฤทธิ์สมัยเชียงแสน (พระสิงห์) ขนาดหน้า ตักกว้าง ๓๒ นิ้วสูง ๓๖ นิ้ว ปัจจุบันได้ อาราธนามาเป็นพระ ประธานในวิหาร จตุรมุขของวัดพระเจ้า สะเลียมหวาน และ พระพุทธรูปอ็อกองค์ หนึ่งขนาดเดียวกันกับ พระสิงห์ได้อาราธนา มาประดิษฐานที่ศาลา วัด	เป็นสถานที่ยึดเหนี่ยว จิตใจของประชาชน และเป็นแหล่งข้อมูล โบราณคดี ที่มีอายุ และ ประวัติสืบทอดมาสู่รุ่น หลัง	วัดพระเจ้าสะ เลียมหวาน ๗๖ ม.๑๘ ต. บ้านโสัง อ. บ้านโสัง จ. ลำพูน	